Storbladig podokarp

Podocarpus macrophyllus var. maki

I korthet

- *Podocarpus macrophyllus var. maki* – podokarpusväxter (Podocarpaceae); ingen äkta idegran.
- Arten växer vilt i södra och östra Kina, södra Japan och Taiwan; planterad i århundraden i trädgårdar och tempelanläggningar.
- Vintergrönt barrträd med långa, smala, läderartade blad som sitter spiralställda.
- Växer långsamt och tätt och tål beskärning och tråd; giftig för hundar, katter och hästar.
- På sommaren ute i halvskugga, på vintern ljust och frostfritt – helst svalt vid cirka 5–10 °C.
- Använder förhållandevis lite vatten, men rotklumpen får aldrig torka ut helt.
- Fröna blötläggs över natten och gror vid 20–25 °C – ofta långsamt och oregelbundet.

Det här kan du se fram emot

Med fröna av storbladig podokarp har du grunden till en vintergrön bonsai med långa, läderartade blad som du själv formar från den första groddplantan. Groningen är långsam och oregelbunden – de första groddplantorna kan visa sig efter ungefär en månad, andra först efter många månader, så låt såbrättet stå. Plantan växer långsamt; de första åren handlar om att få fram en frisk, kompakt planta, och formen byggs upp i lugn takt under många år.

Många förknippar bonsai med ett färdigt litet träd från butiken. Med frön börjar du ett steg tidigare – och det ger dig något som ett köpt träd aldrig kan: Du bestämmer själv formen från den allra första groddplantan, och du kan odla arter som sällan eller aldrig säljs som färdiga bonsai. Det kräver tålamod, för det tar några år innan fröplantan har blivit ett riktigt bonsaiträd. I gengäld är trädet ditt eget från början till slut. Här nedan hittar du det du behöver veta för att komma bra igång med just den här arten.

Introduktion

Storbladig podokarp (*Podocarpus macrophyllus var. maki*) är ett vintergrönt barrträd i familjen podokarpusväxter. Den säljs ofta som ”kinesisk idegran”, men är ingen äkta idegran; den hör till en familj av barrträd som främst finns i tropiska Asien och på södra halvklotet. P. macrophyllus är släktets nordligaste art och växer vilt i skogar och snår i södra och östra Kina, södra Japan och Taiwan. Varieteten maki har i århundraden planterats i trädgårdar och tempelanläggningar i Kina och Japan och är känd i Europa sedan 1830. På kinesiska heter trädet luohan song, ”arhattall” – efter de buddhistiska helgonen – och på engelska buddhist pine. Bladen liknar inte barr: De är smala, platta och läderartade, hos maki cirka 4–8 cm långa, mörkgröna på ovansidan och ljusare på undersidan, och de sitter spiralställda och tätt samlade vid skottspetsarna. Plantorna är antingen han- eller honplantor; hos honplantorna sitter fröet på en köttig, rödviolett ”fot”. Plantan räknas som giftig för hundar, katter och hästar (ASPCA). Som bonsai växer storbladig podokarp långsamt och tätt och tål både beskärning och tråd.

Säkerhet: Frön, näringsämnen och odlingsmedier är inte avsedda att ätas – varken av människor eller djur. Vissa arter är giftiga, så förvara dem oåtkomligt för barn och djur.

Förökning

Fröna håller sig inte länge och bör sås snart efter att du har fått dem. Lägg dem i ljummet vatten över natten och ta sedan bort resterna av det läderartade fröskalet om det fortfarande sitter kvar. Så fröna cirka 2 cm djupt med lite mellanrum i fuktig såjord eller kokossåmull och håll odlingsmediet jämnt fuktigt vid cirka 20–25 °C. Groningen är långsam och oregelbunden: De första groddplantorna kan visa sig efter ungefär en månad, andra först efter flera månader. Låt därför såbrättet stå i minst ett år; inte alla frön gror. Ungefär 6 veckor efter groningen, när groddplantorna har fått sina första riktiga blad, skolas de om till egna krukor med pikeringsjord.

Placering och ljus

Storbladig podokarp vill stå ljust men tål också mindre ljus än de flesta bonsaiarter. Från slutet av maj, när det inte längre finns risk för nattfrost, till oktober kan den stå ute i halvskugga – inte i den skarpaste middagssolen. Inomhus står den bäst i ett ljust fönster och aldrig ovanför ett element.

Vattning och näringsämnen

Utanför sommarmånaderna använder plantan förhållandevis lite vatten. Vattna när odlingsmediet är torrt i ytan, men låt aldrig rotklumpen torka ut helt, och undvik stående vatten – rötterna ruttnar lätt i blöt jord. När luften inomhus är torr duschas bladen då och då med rent regnvatten i rumstemperatur (eller annat kalkfattigt vatten). Från april till september ges flytande bonsainäring var tredje vecka.

Odlingsmedium

Odlingsmediet ska vara väldränerat. Färdig bonsaijord är ett bra val. Till unga plantor passar pikeringsjord med kvartssand. Storbladig podokarp växer långsamt och behöver bara planteras om ungefär vartannat till vart tredje år på våren, när rotklumpen är väl genomvuxen.

Beskärning

Storbladig podokarp kan beskäras större delen av året, men de nya skotten skärs helst från maj till oktober: När de är 6–8 cm långa kortas de in till 2–4 cm. Större grenar skärs helst i mars–april, innan tillväxten börjar. Unga, fortfarande mjuka grenar kan formas med tråd i mars–april eller i oktober; se till att inte klämma fast bladen under tråden, och ta bort den igen innan den skär in i barken.

Övervintring

I en skål tål storbladig podokarp inte frost. Ta in den innan nattemperaturen sjunker under cirka 5 °C. På vintern står den bäst ljust och svalt vid cirka 5–10 °C, till exempel i ett ouppvärmt, ljust rum eller ett kallt uterum. Den kan också stå i ett vanligt vardagsrum om platsen är mycket ljus – men aldrig ovanför ett element, där luften är för torr. Undvik drag och stora temperaturväxlingar. Vattna sparsamt så att rotklumpen inte torkar ut helt, och ge ingen näring. Från slutet av maj kan den stå ute igen.

Viktiga odlingstips

Det mesta som går fel vid sådd beror på för mycket vatten eller för lite ljus. Jag rekommenderar ett lätt, näringsfattigt sådmedium som såjord eller kokossåmull, så att de fina rötterna inte ruttnar. När groddplantorna ska skolas om ger pikeringsjord med kvartssand god dränering och ett stabilt rotsystem. Senare, när trädet ska formas som bonsai, är min färdigblandade bonsaijord en bra grund. Ha tålamod: Frön från samma påse gror inte alltid samtidigt, så låt såbrättet stå kvar även om de första groddplantorna redan har kommit upp.